

Kuntalaisaloite varhaiskasvatuksen palveluohjaajan viran perustamisesta

Kaupunginhallitus 15.12.2025 § 448
606/01.01.00/2025

Valmistelu

Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala, varhaiskasvatuspäälikkö Henna Rämä

Anna Jokikokko on jättänyt kuntalaisaloitteen varhaiskasvatuksen palveluohjaajan viran perustamisesta.

Kemissä varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa. Perhepäivähoitoa, avointa varhaiskasvatusta tai yksityistä varhaiskasvatusta ei ole.

Kemin kaupungin varhaiskasvatuksen palveluohjauksesta on kokemusta vuosilta 2014 - 2018. Kaupunginhallitus muutti perhepäivähoidon ohjaajan viran palveluohjaajan viraksi 2013. Palveluohjaus oli mm. asiakaslähtöistä työtä, koordinointia, perheiden kontaktointia, lasten sijoittamista ryhmiin, maksupäätösten tekemistä ja yhteistoimintaa eri tahojen kanssa. Lapsimäärä varhaiskasvatuksessa oli ko. aikana lähes kaksinkertainen verrattuna nykyiseen lapsimäärään.

Vuosina 2014-2018 varhaiskasvatusyksikköjä eli päiväkoteja oli merkittävästi enemmän kuin nykyään, samoin päiväkodin johtajia ja henkilöstöä. Lapsimäärän vähentyessä ja syntyvyyden alentuessa päiväkotien määrää on vähennetty. Myös kiinteistöjen elinkaari on vaikuttanut yksiköiden sulkemiseen. Samanaikaisesti on kuitenkin rakennettu uusia päiväkoteja korvaamaan elinkaarensa päässä olevat yksiköt ja toimintaa on keskitetty saman katon alle.

Kemissä siirryttiin uuteen sähköiseen järjestelmään 2015, joka osaltaan helpotti hakemusten käsittelyprosessia ja ennakkosuunnittelua pystyttiin tekemään paremmin kuin aikaisemmin. Vuoden 2018 jälkeen todettiin, ettei palveluohjaajalle ollut enää tarvetta.

Sähköinen asiointi on kehittynyt vuosien saatossa yhä enemmän siihen suuntaan, että huoltajat voivat ajasta ja paikasta riippumatta asioida näiden kanavien kautta. Tämä selkeyttää ja suoraviivaistaa sekä yhdenmukaistaa palvelutarjontaa. Viime vuosina on panostettu Kemin kaupungin ja myös varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen nettisivujen informatiivisuuteen, jotta tieto on perheiden saatavilla kellonajasta ja paikasta riippumatta. Lisäksi perheiden on helppo seurata muiden sosiaalisten kanavien kautta varhaiskasvatuksen liittyviä asioita. Sähköistä asiointia on kehitetty edelleen käyttöönottamalla uusi varhaiskasvatuksen käyttöjärjestelmä Daisy.

Varhaiskasvatuksessa on ollut jo vuosia selkeä toimintatapa esimerkiksi varhaiskasvatushakemusten käsittelyyn. Varhaiskasvatushakemuksen saavuttua sähköiseen järjestelmään, huoltajaan otetaan yhteyttä puhelimitse. Sen yksikön johtaja kontakti lapsen huoltajaa, johon lasta on ensisijaisesti haettu. Tässä kohtaa käydään ensimmäinen keskustelu huoltajan kanssa asiasta ja tehdään tarkentavat kysymykset liittyen hoidontarpeeseen sekä perheen tilanteeseen. Päiväkodinjohtajat yhdessä varhaiskasvatuspäälikön kanssa seuraavat ryhmien kokonaistilannetta ja lasten määriä suhteessa henkilöstöön sähköisen järjestelmän kautta.

Jokainen varhaiskasvatuksen työntekijä ammattinimikkeestä riippumatta tekee yhteistyötä huoltajien kanssa yhteisesti sovitun linjauksen ja tehtäväkuvausten mukaan.

Merkittävin kontakti huoltajiin ja lapsiin tapahtuu siinä vaiheessa, kun lapsi aloittaa varhaiskasvatuksen. Lapsen oman ryhmän työntekijät ovat avainasemassa kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut käydään huoltajan ja lapsen oman ryhmän työntekijän kanssa. Tällöin taataan se, että keskustelun käy se taho, joka tuntee lapsen kokonaistilanteen parhaiten. Kemin hyvinvointisuunnitelmaan on myös kirjattu palveluohjauksellinen ote työssä. Näissä arkisissa vuorovaikutustilanteissa on mahdollisuus ohjata huoltajia tarvittaessa lisäpalveluiden piiriin kuten neuvolan, puheterapian, toimintaterapian jne. Näiden palvelujen tuottamisesta vastaa hyvinvointialue, kuten myös sosiaali- ja perhetyöstä. Opetushallitus toteaa neuvolalla olevan tärkeän roolin perheen tukemisessa, silloin kun perheet tekevät ratkaisuja varhaiskasvatuksen aloittamiseen sekä vanhempien työelämään tai opiskelun pariin siirtymisessä.
(<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatuksen-palveluohjaus-ja-neuvonta>)

Päiväkodin johtajat käyvät tiivistä ja säännöllistä vuorovaikutusta keskenään varhaiskasvatuskäytänteiden toimivuuden takaamiseksi ja pedagogiikan kehittämiseksi. Varhaiskasvatuksen opettajat, sosionomit ja hoitajat sekä avustajat vastaavat kukin omalla ammatillisuudellaan niistä tehtävistä, jotka heidän työhönsä kuuluvat. Pedagoginen osaaminen varhaiskasvatuksessa on työn ydintä, jota tulee johtaa niin kuin aloitteen tekijäkin kirjoittaa. Pedagogiikkaan vaikuttavat kaikki ne asiat mitä yksikössä tehdään ja mitä yksittäiset työntekijät tai tiimit tekevät. Kaikkien osaamista tarvitaan ja jokaisella on eritasoisia vastuita työyhteisössä.

Aloitteen tekijä esittää palveluohjaajan viran perustamista varhaiskasvatukseen. Palveluverkkopäätöksen 2.10.2023 § 83 mukaan varhaiskasvatusverkko tiivistyy tulevaisuudessa ja yksöiden määrä vähenee entisestään. Syntyvyyden merkittävä lasku ja varhaiskasvatusikäisten väheneminen tarkoittaa väistämättä sitä, että palvelun tarve vähenee entisestään lähivuosina. Palvelun järjestämisen muotoihin ei myöskään ole tulossa suunnitelman mukaan muutosta. Tästä syystä onkin tärkeää, että päiväkodin johtajat ovat tietoisia koko kaupungin varhaiskasvatustilanteesta ja erilaisista palveluista. Näin myös loma-aikojen sujuva palvelutarjonta mahdollistuu.

Monessa kunnassa, jossa on järjestetty erillistä palveluohjausta, on Kemistä poiketen tarjolla niin kunnallista kuin yksityistä varhaiskasvatusta, kunnallista ja yksityistä perhepäivähoitoa sekä avointa varhaiskasvatusta. Tarjottavien palvelujen määrä on siis huomattavasti laajempi sekä lapsiperheiden määrä suurempi. Osassa kuntia on järjestetty mm. Ruotsinkielistä palveluohjausta johtuen alueen kaksikielisyydestä. Esimerkkinä Vantaa, Oulu ja Turku tarjoaa palveluohjausta osa-aikaisesti 4 h päivää.

Emme näe, että Kemin varhaiskasvatus tarvitsee erillisen palveluohjaajan viran, koska palveluohjaus kunnan tuottaman varhaiskasvatuspalvelun osalta mahdollistuu nykyisellä toimintatavalla.

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää merkitä aloitteen tiedoksi ja antaa edellä olevan vastauksen Anna Jokikokon kuntalaisaloitteeseen.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä aloitteen tiedoksi ja antaa edellä olevan vastauksen Anna Jokikokon kuntalaisaloitteeseen.